

Téma: Rovné zacházení? – Lidská práva

Blok 1: Má práva

Co jsou práva? Odkud pocházejí? Jak ovlivňují každého z nás? A jaký je vztah mezi právy, požadavky a potřebami? Tento blok poskytuje přehled o tom, co jsou lidská práva, jak se utvářela a jaký vliv mají na náš každodenní život.

Upozornění: Tato kapitola obsahuje odkazy na specifické internetové stránky, např. YouTube. Obsah těchto externích internetových stránek se mění, a je tedy zapotřebí kontrolovat, zda je pro studenty stále vhodný.

Výukový cíl tohoto bloku

Studenti:

- lépe pochopí, co jsou to práva
- získají informace o počátcích moderních práv
- budou si uvědomovat vlastní práva a povinnosti

Poskytnuté materiály

- Materiál č. 1 Listina práv
Materiál č. 2 Dějiny lidských práv
Materiál č. 3 Co kdyby ...?

Výuková aktivita č. 1: Pochopení práv

O právech se kolem nás stále diskutuje. Ale co jsou ve skutečnosti práva? A co pro nás představují? Při přípravě na toto cvičení ukažte svým studentům následující krátké video OSN o lidských právech. Poté uvolněte jednu stěnu ve třídě. Požádejte své studenty, aby pracovali samostatně a vybrali si jedno až tři práva, která z osobních důvodů považují za velmi důležitá. Vyzvěte je, aby napsali každé z těchto práv na poznámkový lístek. Poté je požádejte, aby se podělili o tyto lístky s ostatními a nalepili je na zeď a aby vysvětlili, pokud chtějí, jakým způsobem každé z těchto práv ovlivňuje jejich každodenní život. Pokud nevědí, jak začít, rozdejte jim materiál č. 1 s listinou práv.

Výuková aktivita č. 2: Kategorie práv

Jaké jsou druhy práv? Můžeme najít v jednotlivých právech nějaký vzorec, lze je rozdělit do kategorií? Požádejte studenty, aby poznámkové lístky rozdělili do skupin, které vytvoří tematické okruhy. Mohou si pro tento úkol zvolit vlastní kategorie. Jakmile tento úkol dokončí, vyzvěte je, aby jednotlivé okruhy pojmenovali. Pogratulujte jim k vytvoření jejich vlastní „Zdi práv“! Diskutujte s nimi, jestli byl pro ně tento úkol snadný, nebo obtížný. Vyzvěte je, aby své odpovědi vysvětlili.

Skupinová aktivita č. 1: Jsou práva v některých případech výhradní?

Nyní budete se svými studenty diskutovat o rozdílech mezi právy menšin a lidskými právy. Pro tuto aktivitu rozdělte třídu na čtyři přibližně stejně velké skupiny. Začněte tím, že napíšete na tabuli větu „Práva slouží k ochraně každého, a ne pouze konkrétních skupin“ a požádejte studenty, aby o tom ve svých skupinách diskutovali. Každá skupina musí vyjádřit svůj názor na to, zda s tímto tvrzením souhlasí, nebo ne, a uvést důvody. Poté je můžete vybídnout, aby přidali na „Zed' práv“ ve třídě další práva, která nebyla dříve zmíněna. Další informace, které jim pomohou podpořit své argumenty, mohou skupiny získat ze Všeobecné deklarace lidských práv (dostupné v různých jazycích) a z následujících souborů materiálů:

Minorities' rights

Children

Indigenous peoples

Women's rights

LGBTI

Výuková aktivita č. 3: Vývoj práv v čase

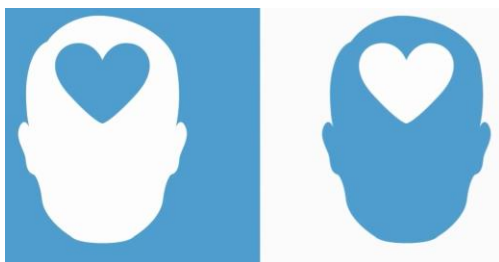
Je důležité, aby si studenti uvědomili, že práva zde nebyla odjakživa. Byla stanovena v důsledku konkrétních událostí nebo situací nebo přizpůsobena v průběhu věků a vyvíjela se. Požádejte studenty, aby si vybrali jedno právo ze „Zdi práv“ a přemýšleli o událostech, které mohly vést k jeho ustavení. Byla to revoluce? Možná něco spojeného s Organizací spojených národů nebo se zrušením otroctví nebo nějaký jiný úsek z historie. U některých práv je původ jasný, ale u jiných nemusí být tak patrný. Na pomoc při tomto úkolu rozdejte studentům materiál č. 2 o počátcích lidských práv.

Výuková aktivita č. 4: Jak se práva rodí

Dnešní práva mají zákonný aspekt. Ale co se stalo v minulosti, než byla konkrétní práva potvrzena zákonem? Požádejte studenty, aby přemýšleli o jednotlivcích nebo menšinových skupinách, které stále ještě čelí právním nebo sociálním problémům, neboť příslušná práva nebyla dosud ustavena. Můžete jim například navrhnout: hlasovací práva pro ženy, zneužívání dětí a žen nebo diskriminace LGBT osob (lesbických, homosexuálních, bisexuálních a transsexuálních osob). Můžete je rovněž upozornit na dokument Amnesty International, **Violence Against Women**, který je dostupný na následující adrese:

Můžete jim také promítnout toto video OSN:

Výuková aktivita č. 5: Potřeby versus práva versus potřeby

Můžeme považovat za štěstí, že žijeme ve společnostech, kde jsou práva respektována. Ale je tento respekt nezvratný? Předložte studentům morální scénář: Představte si, že město nebo místo, kde žijete, se nachází v ohrožení. Jakých práv byste byli ochotni se vzdát, aby byla zajištěna bezpečnost veřejnosti? Na začátku této aktivity rozdejte materiál č. 3. Požádejte studenty, aby se vrátili ke své „Zdi práv“ a přeskupili poznámkové lístky do dvou hlavních kategorií práv – na práva, jichž se naprosto odmítají vzdát, a práva, která by byli ochotni obětovat. Řekněte jim, aby při konečném

DŮM EVROPSKÝCH DĚJIN

rozhodování pracovali všichni společně. Výsledkem je v podstatě protinávrh vládě nebo státním orgánům ohledně toho, kterých práv by byli ochotni se vzdát a kterých ne. Jakmile budou hotovi, požádejte je, aby vám svou volbu zdůvodnili. Vysvětlete jim poté, že vláda s jejich kategorizací práv nesouhlasí a chce zavést přísnější opatření. Poté by se měli vrátit ke kategorii „práva, jichž se naprosto odmítají vzdát“, nechat v ní pouze polovinu práv a zbytek přesunout do druhé kategorie. Opakujte tuto aktivitu, dokud všichni studenti nebudou mít pocit, že už nemohou přesunout žádná další práva. Zeptejte se jich, jestli tato aktivita pro ně byla obtížná a proč.

Nyní můžete vést se svými studenty závěrečnou diskusi. Zeptejte se jich: jak daleko jsme připraveni jít, aby bylo zaručeno, že máme vše, co potřebujeme? Studenti mohou také tajně hlasovat o tom, zda by měli raději zaručena základní práva na potravu, přístřeší, zaměstnání atd. a vzdali se jiných společenských práv, jako je svoboda projevu a slova, svoboda náboženského vyznání atd. Je to těžké rozhodnutí, které vaši studenti musí pečlivě zvážit.

